

ДЕРЖАВНА МІГРАЦІЙНА
СЛУЖБА УКРАЇНИ

вул. Богомольця, 10, м. Київ, 01024, Україна
Тел./Факс: +380 44 254 97 09 E-mail: info@dmsu.gov.ua

STATE MIGRATION
SERVICE OF UKRAINE

10, Bohomoltsa str., Kyiv, 01024, Ukraine
Tel/Fax: +380 44 254 97 09 E-mail: info@dmsu.gov.ua

“ ” _____ 201 р. № _____

Кабінет Міністрів України

Про виконання плану заходів щодо
інтеграції мігрантів в українське
суспільство на 2011-2015 роки

На виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 червня 2011 року № 653-р «Про затвердження плану заходів щодо інтеграції мігрантів в українське суспільство на 2011-2015 роки» Державна міграційна служба України надсилає звіт за 2012 рік, що додається.

Додаток: на 8 арк. в 1 прим.

Перший заступник Голови

В.В. Шейбут

Касян
278 66 74

М2 Державна міграційна служба України
№8-3207/2-13 від 11.04.2013

Додаток до № 8-3207/2-13
від 4 квітня 2013 року

Інформація
про виконання плану заходів щодо інтеграції мігрантів в українське
суспільство на 2011-2015 роки

До абзацу першого підпункту 1 пункту 1

18 жовтня 2012 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» (№5290-VI). Законом унесено зміни до низки законів зокрема: «Про зайнятість населення», «Про освіту», «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», Основ законодавства України про охорону здоров'я, «Про охорону дитинства», «Про вищу освіту», «Про соціальні послуги», «Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію та інвалідам».

29 листопада 2012 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України «Про безоплатну правову допомогу», зокрема внесено зміни до Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» в частині надання безоплатної первинної та вторинної правової допомоги біженцям та особам, які потребують додаткового захисту.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31.10.2011 № 1164-р схвалено Концепцію Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір», метою якої є збереження та зміцнення здоров'я, профілактика та зниження показників захворюваності, інвалідності та смертності населення, підвищення якості та ефективності надання медико-санітарної допомоги, забезпечення соціальної справедливості і захисту прав громадян на охорону здоров'я.

Постанова Кабінету Міністрів України від 31.10.2012 № 996 «Про внесення змін до Положення про Раду з питань трудової міграції громадян України при Кабінеті Міністрів України» метою якої є підготовка пропозицій щодо формування і реалізації державної політики у сфері соціального захисту трудових мігрантів - громадян України, створення правових, економічних та організаційних умов для повернення трудових мігрантів до України.

Наказ МОНмолодьспорту, Мінсоцполітики від 10.09.2012 № 995/557 «Про затвердження Положення про дитячі будинки і загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування», згідно з яким (п.3.4) до цих інтернатних закладів можуть прийматися діти, розлучені із сім'єю, чим на міжвідомчому рівні врегульовано питання розміщення неповнолітніх шукачів притулку та дітей-біженців в державних соціальних закладах.

З метою визначення механізму провадження та організації роботи компетентних органів із неповнолітніми шукачами притулку, розлученими із сім'єю ДМС підготовлено та видано наказ МВС, МОНмолодьспорту,

Мінсоцполітики, МОЗ, АДПСУ від 07.07.2012 № 604/417/793/499/518 «Про затвердження Інструкції про взаємодію органів виконавчої влади в роботі з дітьми, розлученими із сім'єю, які не є громадянами України і звернулися до компетентних органів із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту».

До абзацу другого підпункту 1 пункту 1

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту проаналізувало процедуру визнання іноземних дипломів про освіту, які видаються мігрантам, зокрема біженцям, на їх відповідність міжнародним нормам і стандартам.

Відповідно до Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні та з метою продовження навчання та працевлаштування за 2012 рік в Україні визнано 5 дипломів вихідців із Іраку, Конго, Узбекистану та Афганістану, що свідчить про те, що статус біженця не є перешкодою для визнання іноземних документів про освіту.

До підпункту 2 пункту 1

У 2012 році проведено роботу із залучення в установленому порядку додаткових коштів, зокрема міжнародних організацій.

Регіональним представництвом УВКБ ООН в Білорусі, Молдові та Україні за фінансової підтримки Європейського Союзу та сприяння ДМС України на базі регіонів з найвищою концентрацією визнаних біженців: в м. Києві, Волинській, Закарпатській, Одеській, Львівській, Харківській та Чернігівській областях реалізується проект «Місцева інтеграція біженців в Білорусі, Молдові і Україні». Проект має на меті сприяти зусиллям Уряду України щодо підвищення потенціалу та ефективності урядових планів з питань інтеграції біженців та розбудови ефективної інфраструктури з їх адаптації в українське суспільство.

Проект зосереджується на наступних головних видах діяльності, зокрема: організації безоплатних курсів української мови для шукачів притулку та біженців; пошуку інноваційних шляхів офіційному працевлаштуванню біженців та осіб, які потребують додаткового захисту; проведенні аудиту трудових навичок біженців та аналізу національного ринку праці; сприяння у нострифікації дипломів біженців, а також надання інтеграційних грантів біженцям та особам, які потребують додаткового захисту.

За підтримки Європейського Союзу Данською радою у справах біженців в Україні реалізувався проект «Правовий та соціальний захист дітей-біженців та дітей, що шукають притулку в Україні, Білорусі та Молдові». У 2009-2010 роках здійснювалася імплементація першої фази даного Проекту, у березні 2011 року розпочалася його друга фаза, яка завершилась 31 січня 2013 року.

Основною метою Проекту було підвищення спроможності державних органів України та громадських організацій у вирішенні питань щодо забезпечення неповнолітніх шукачів притулку та дітей-біженців, розлучених із сім'єю житлом, харчуванням, доступом до медичних та освітніх послуг.

Проект здійснювався за трьома основними напрямками:

а) надання правової допомоги, з метою забезпечення доступу неповнолітніх шукачів притулку до процедури визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту та належний захист їхніх прав;

б) удосконалення соціального захисту та забезпечення адаптації дітей-біженців;

в) розробка моделей тимчасового влаштування дітей без супроводу дорослих та пошуку для них найбільш сприятливих довготривалих рішень.

4 грудня 2012 року відбулося засідання робочої групи, до складу якої увійшли посадові особи ДМС, МОМмолодьспорту, Адміністрації Держприкордонслужби, експерти Данської ради у справах біженців та регіонального представництва Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців у Білорусі, Молдові та Україні, представники МОМ в Україні та керівники неурядових організацій, щодо передачі напрацювань зазначеним органам державної влади по проекту «Правовий та соціальний захист дітей-біженців та дітей, що шукають притулку в Україні, Білорусі та Молдові» для подальшого розвитку в заданому напрямку.

З березня 2011 до лютого 2013 року ДМС України спільно з Представництвом Міжнародної організації з міграції в Україні реалізовувались заходи у рамках Проекту «Підтримка впровадження Угод про реадмісію між ЄС та Республікою Молдова, Російською Федерацією та Україною: сприяння наданню допомоги в добровільному поверненні та реінтеграції (SIREADA)».

Основними компонентами проекту SIREADA була реалізація програми добровільного повернення; надання правової, соціальної і медичної допомоги мігрантам, які утримуються в Пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні; зміцнення потенціалу в реінтеграції українських мігрантів, які повернулись з країн Європейського Союзу в порядку реадмісії, або на добровільних засадах.

До абзацу 1 пункту 2

З метою забезпечення рівного доступу мігрантів для здобуття освіти у загальноосвітніх навчальних закладах України протягом 2012 року була проведена робота з розробки уніфікованих програм вивчення української мови, історії, культури, державного устрою України.

Зокрема, Одеським обласним інститутом удосконалення вчителів розроблено Програму навчання української мови «Елементарний розмовний курс» для осіб, що претендують на набуття громадянства України та навчально-методичний посібник «Українська мова для початківців».

Управлінням освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації створено робочі групи у складі вчителів-методистів районних (міських) відділів освіти, методистів Одеського обласного інституту удосконалення вчителів, науковців вищих навчальних закладів м. Одеса. Даними робочими групами розроблено уніфіковані програми вивчення української мови («Українська мова для дітей-мігрантів та біженців»), історії («Історія Української держави»), культури («Українська національна культура»).

З метою удосконалення й поглиблення знань української мови, підвищення культури мовлення для педагогічних працівників навчальних

закладів Дніпропетровської області організовано роботу Центру вивчення української мови та розроблено багатоваріантні програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з викладання української мови на базі Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Викладачами кафедри філологічних дисциплін та методики їх викладання Чернігівського інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського підготовлено навчальну програму з української мови (300 годин), яка містить розділи з історії української мови, мовознавства, практичної стилістики, історичної граматики, діалектології, основ комунікативної лінгвістики, практикум з української мови, основ культури мовлення, методики викладання української мови (авт. Баран Г.В.).

Хмельницьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти розроблено уніфіковані програми курсів за вибором та факультативів з вивчення української мови, історії, культури державного устрою України для дітей мігрантів та біженців, окрім того до навчальних закладів області надіслано методичні рекомендації з питань активізації інформаційно-просвітницької роботи.

До абзацу 2 пункту 2

Міністерством освіти і науки, молоді та спорту створена робоча група з розробки кваліфікаційних вимог до осіб, які подають клопотання про прийняття до громадянства України.

За фінансової підтримки Регіонального представництва Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців в Білорусі, Молдові та Україні в містах Києві, Харкові, Одесі функціонують безоплатні курси з вивчення української мови, протягом 2012 року 72 біженці отримали сертифікати про закінчення курсів української мови.

До абзацу 3 пункту 2

З метою надання послуг дітям, що утримуються у Волинському пункті тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні (с. Журавичі Ківерцівського району), відділом освіти Ківерцівської райдержадміністрації створено комісію для визначення рівня освіченості дітей.

Рівненським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти розроблено методичні рекомендації щодо особливостей організації навчання в дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладах дітей-біженців, зокрема тих, які розлучені із сім'єю.

Викладачами Херсонського державного університету напрацьовано значний досвід роботи з викладання іноземним громадянам, які навчаються на підготовчому відділенні і вивчають українську мову, підготовлено низку методичних розробок та рекомендацій, які при необхідності без значних зусиль можна адаптувати для навчання шукачів притулку, біженців та осіб, які потребують додаткового захисту.

До абзацу 4 пункту 2

Державною службою зайнятості відповідно до чинного законодавства про зайнятість населення та страхування на випадок безробіття на загальних підставах забезпечено надання послуг мігрантам у центрах зайнятості. У разі звернення до центрів зайнятості мігранти безоплатно отримують профінформаційні та профконсультаційні послуги щодо вибору професії з урахуванням потреб регіонального ринку праці, допомогу у підборі підходящої роботи, сприяння у працевлаштуванні, залучаються до участі у семінарах, ярмарках вакансій, що проводяться службою зайнятості.

З метою надання вичерпної інформації особам, які належать до соціально вразливих категорій населення, зокрема, людям з інвалідністю, молоді, дітям-сиротам, жінкам, а також трудовим мігрантам та біженцям, у кожному центрі зайнятості створено новий сектор запобігання соціальним ризикам, де максимально зручно сконцентрована інформація про законодавчі норми, гарантії, перелік організацій, що опікуються проблематикою соціально вразливих громадян.

Методичні рекомендації щодо надання працівниками державної служби зайнятості допомоги у працевлаштуванні, професійній підготовці, перепідготовці, підвищенні кваліфікації українських мігрантів, які повернулися в Україну узгоджено із співвиконавцями, які визначені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.06.2011 № 653-р, та листом Державного центру зайнятості від 04.10.2012 № ДЦ-01-4708/0/6-12 направлено регіональним центрам зайнятості для використання в практичній роботі.

До пункту 3

З метою запровадження базової підготовки мігрантів органами управління освітою адміністративно-територіальних одиниць визначено навчальні заклади, на базі яких запроваджуються курси з вивчення української мови як іноземної, історії, культури, державного устрою України.

Учням загальноосвітніх шкіл Дніпропетровської області надається можливість поглиблено вивчати російську, українську та іноземні мови: англійську, іврит, іспанську, латинську, німецьку, французьку, японську. Факультативи та курси з мов та літератури відвідують 18916 учнів області.

У м. Вінниці на базі ВЗШ II-III ступенів № 24 відкрито групу по вивченню української мови для біженців. Слухачі «Школи волонтерів» залучаються до роботи з дітьми-біженцями з метою надання допомоги у подоланні мовного, психологічного та інших бар'єрів.

До пункту 4

Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України розроблено навчальну програму спецкурсу «Міжкультурний діалог» для дітей-біженців, дітей-іммігрантів від 10-16 років для викладання вчителями, класними керівниками, шкільними психологами загальноосвітніх шкіл чи соціальними педагогами.

У Вінницькій області окремими вищими навчальними закладами отримано ліцензії на право проведення освітньої діяльності щодо навчання іноземців та осіб без громадянства, зокрема Могилів-Подільський технолого-

економічний коледж ВНАУ, Вінницький національний медичний університет ім. Пирогова, Вінницький національний технічний університет. У м. Козятин навчаються 2 дітей мігрантів. Для них проводяться додаткові уроки із вивчення державної мови. Учні залучено до роботи у гуртку «Умілі рученята». Крім того, у Тульчинському районі здійснюється інтеграція дітей іноземних громадян, які отримали дозвіл на імміграцію в Україну. Ці діти відвідують загальноосвітні навчальні заклади, спілкуються із однолітками та старшими школярами, проблем із навчанням не виявлено. Слід зазначити, що ці школярі були учасниками 1 етапу конкурсу імені П.Яцика у 2012 році.

До пункту 5

З метою інтеграції дітей-біженців в навчальний процес у загальноосвітніх навчальних закладах України органами управління освітою адміністративно-територіальних одиниць визначено навчальні заклади, на базі яких запроваджуються курси з вивчення української мови як іноземної, історії, культури, державного устрою України для біженців та осіб, які потребують додаткового захисту.

Головним управлінням освіти і науки Івано-Франківської облдержадміністрації визначено загальноосвітню школу I-III ст. № 3 на базі якої будуть функціонувати курси з вивчення державної мови біженцями та мігрантами, які на законних підставах перебувають в державі.

У Миколаївській області функціонує 19 культурно-освітніх центрів національних меншин (включно з суботніми та недільними школами), в яких вивчаються вірменська, грузинська, іврит, корейська, польська мови.

Базовим навчальним загальноосвітнім закладом для надання освіти дітям мігрантів та біженців у Сумській області визначена Сумська загальноосвітня школа I-III ступенів № 18. Станом на 1 грудня 2012 року в закладі навчалось 1004 учні, з яких 156 - діти 26 національностей.

У Хмельницькій області визначено 2 загальноосвітні навчальні заклади та 2 вищих навчальних заклади на базі яких запроваджуються курси з вивчення української мови, історії, культури, державного устрою України, Конституції України, системи соціального забезпечення і охорони здоров'я для мігрантів та біженців (Кам'янець-Подільський національний університет, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, Хмельницька спеціалізована середня загальноосвітня школа I-III ступенів № 6 з поглибленим вивченням німецької мови з 1-го класу, Кам'янець-Подільський навчально-виховний комплекс № 8 в складі гімназії та загальноосвітньої школи I-III ступенів з українською та російською мовами навчання).

До абзацу першого пункту 6

На офіційному сайті Мінекономрозвитку на постійній основі діють рубрики «Реалізація державної політики у сфері підприємництва та внутрішньої торгівлі» та «Зведена фінансова звітність підприємств державного сектору економіки». Рубрики містять інформацію щодо провадження підприємницької діяльності підприємствами державного сектору економіки, дочірніх підприємств, які входять до складу підприємств, що є суб'єктами

природних монополій, підприємств – плановий розрахунковий обсяг чистого прибутку яких перевищує 50 млн. гривень, тощо. Міграційна спільнота може в будь-який час отримати інформацію з вищезазначених рубрик за посиланнями:

http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=34755

http://www.me.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=50336

Різнобічна інформація з питань зайнятості, зокрема, щодо пошуку і підбору роботи сконцентрована у рубриці «Послуги населенню» Інтернет-порталу Державної служби зайнятості України (www.dcz.gov.ua), дана інформація постійно оновлюється та доступна для ознайомлення усіма зацікавленими.

Крім цього, засобами Інтернет-порталу Державної служби зайнятості України періодично висвітлюється тема інтеграції іноземних мігрантів в Україну та реінтеграції українських мігрантів, які повертаються на Україну. Значна увага в цьому напрямку приділяється механізму адаптації, соціального захисту, забезпечення роботою та соціальними послугами.

На постійній основі ведеться системна робота стосовно поширення інформації про можливості працевлаштування в Україні, провадження підприємницької діяльності, отримання освіти, соціального забезпечення та охорони здоров'я серед громадян України, які перебувають за кордоном. Зокрема, відповідна інформація розміщується на веб-сторінках закордонних дипломатичних установ України (далі - ЗДУ) та інформаційних стендах у приміщеннях для проведення консульського прийому громадян у ЗДУ.

З 2011 року через мережу ЗДУ розповсюджується інформація про Програму реінтеграції громадян України, які повертаються в Україну за процедурою добровільного повернення або реадмісії, яка функціонує за підтримки ЄС і реалізується Міжнародною організацією з міграції (МОМ).

У рамках проекту Представництва МОМ в Україні, Міжнародної організації праці та Міністерства соціальної політики України „Ефективне управління трудовою міграцією та її кваліфікованими аспектами” у 2011-2012 роках МЗС України долучалося до проведення дослідження серед громадян України та організацій української діаспори щодо найефективніших каналів розповсюдження інформації серед трудових мігрантів та української діаспори щодо можливостей працевлаштування та ведення бізнесу в Україні. Окрім того, через об'єднання українських мігрантів проводиться інформаційно-роз'яснювальна робота з метою заохочення українських громадян до повернення в Україну.

До абзацу другого пункту 6

Надання психологічної допомоги українським мігрантам, які повернулись в Україну, забезпечуються на постійній основі.

У Вінницькій області у кожному навчальному закладі є посада психолога, який забезпечує надання психологічної допомоги дітям українських мігрантів.

Також, надання психологічної допомоги українським мігрантам, які повернулись в Україну, забезпечується Сумським центром соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, громадськими організаціями та державними установами у Кіровоградській області, обласним центром соціальних служб для

сім'ї, дітей та молоді в Івано-Франківській області, а також освітніми і лікувальними установами, центром практичної психології та соціальної роботи в Житомирській області, спеціалістами базових центрів зайнятості Тернопільської області.

До центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Автономної Республіки Крим у 2012 році звернулося 96 осіб з числа мігрантів, з них 45 - мешканці інших регіонів України, 51 - мешканці Росії, Вірменії, Казахстану, Узбекистану, Германії, Ізраїлю з питання одержання реєстрації, тимчасової прописки, паспорта, оформлення допомоги з народження дитини, надання житла, працевлаштування. Усім особам надано юридичні консультації та практичну допомогу щодо вирішення їхніх проблем.

У Львівській області практичними психологами загальноосвітніх навчальних закладів проводиться робота щодо систематичного надання фахових консультацій учням, які є дітьми трудових мігрантів. У жовтні 2012 року проведено семінар-практикум для практичних психологів дошкільних закладів освіти на тему: «Психокорекційна робота практичних психологів дошкільних навчальних закладів з дітьми "групи ризику" - питання психокорекція поведінки дошкільнят, батьки яких є трудовими мігрантами». У всіх районах та містах обласного значення проведено семінари для практичних психологів, соціальних педагогів з переглядом відеофільму «Станція призначення життя». В якості експерименту в деяких загальноосвітніх закладах м. Червонограда запроваджена та успішно діє комп'ютерна програма, завдяки якій батьки, що є трудовими мігрантами, мають можливість через Інтернет контролювати процес навчання їх дітей в Україні.

ДМС України